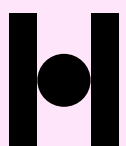

ESG og Compliance opdater

Nyheter Q2 2026

Haavind

Haavinds faggruppe for ESG og Compliance oppsummerer de viktigste nyhetene innen ESG og Compliance andre kvartal 2026.

I denne kvartalsoppdateringen oppsummerer vi sentrale utviklingstrekk og regelverksendringer innen ansvarlige leverandørkjeder, sosial bærekraft, bærekraftsrapportering, taksonomiregelverket og finansregulatorisk. Vi omtaler også nyheter innen klima og miljø, avfallsregelverket og forbruker- og markedsføringsrett. Videre gir vi en oversikt over nye krav og relevante endringer knyttet til ESG innen bygg og anlegg, eiendom, fiskeri og havbruk, og energi. Avslutningsvis retter vi søkelyset mot kunstig intelligens, personvern, anti-hvitvasking, anti-korrupsjon og sanksjoner og eksportkontroll.

Vi ønsker alle en riktig god sommer!

Innhold

ESG	4
Ansvarlig leverandørkjede.....	5
Sosial bærekraft	6
Bærekraftsrapportering	7
Taksonomi.....	10
Finansregulatorisk.....	11
Klima	12
Miljø.....	16
Avfall.....	20
Forbruker- og markedsføringsrett	21
ESG i bygg og anlegg	23
ESG i eiendom	24
ESG i fiskeri og havbruk.....	25
ESG i energi.....	27
Compliance	28
Kunstig intelligens	29
Personvern	31
Anti-hvitvasking	33
Anti-korrupsjon	34
Sanksjoner- og eksportkontroll	35

04

ESG

Ansvarlig leverandørkjede

Veiledning til EUs Forced Labour Regulation

Den 19. november 2024 ble forordningen om produkter fremstilt ved tvangsarbeid (Forced Labour Regulation) vedtatt i EU. Forordningen trer i kraft i EU i 2027, og er merket som EØS-relevant. I juni 2026 publiserte EUs 'Forced Labour Single Portal' flere ressurser til regelverket, inkludert retningslinjer til regelverket.

[EUs portal](#)

Høring om forslag til forskrift om unntak fra åpenhetsloven for å tydeliggjøre forholdet til eksportkontrollloven

Barne- og familiedepartementet har sendt på høring forslag til forskrift om unntak fra åpenhetsloven. Formålet er å tydeliggjøre forholdet mellom åpenhetsloven og eksportkontrollloven når det gjelder retten til informasjon.

I høringsnotatet foreslås det en forskriftsbestemmelse om unntak fra åpenhetsloven § 6 om rett til informasjon. Unntaket innebærer at informasjonsforespørsler etter åpenhetsloven knyttet til eksport av varer, teknologi og tjenester underlagt eksportkontroll etter eksportkontrollloven, kan avslås.

Bakgrunnen for forslaget er at selskaper innen forsvarsindustrien opplever økt pågang av informasjonsforespørsler med hjemmel i åpenhetslovens rett til informasjon, og at det er uheldig at informasjonsbestemmelsen i åpenhetsloven brukes som hjemmel for å få tilgang til informasjon som ellers er strengt beskyttet etter eksportkontrollregelverket. Høringsfristen er satt til 30. september 2026.

[Regjeringens kunngjøringside](#)

Sosial bærekraft

Ny rapport om tilknytningsformer i arbeidslivet

Arbeidsgruppen som har vurdert tilknytningsformer for selvstendige konsulenter og rådgivere leverte sin rapport til Arbeids- og inkluderingsdepartementet 27. mars 2026. Rapporten gir en gjennomgang av gjeldende rett og ulike tilknytningsformer i arbeidslivet, og sendes nå på høring.

Bakgrunnen for arbeidet er regelendringene i arbeidsmiljøloven i 2023 og 2024, blant annet knyttet til innleie fra bemanningsforetak, ny godkjenningsordning for bemanningsforetak og presiseringen av arbeidstakerbegrepet. Endringene har synliggjort ulike syn på om selvstendige konsulenter og rådgivere som arbeider gjennom eget enkeltpersonforetak eller aksjeselskap, kan anses som bemanningsforetak det kan leies inn fra etter innleiereglene i arbeidsmiljøloven.

En samlet arbeidsgruppe mener det er behov for tydeligere veiledning om når det foreligger et selvstendig oppdrag. Gruppen foreslår derfor at Arbeids- og inkluderingsdepartementet, i samråd med berørte organisasjoner i arbeidslivet, utarbeider en veileder for når det kan være grunnlag for å inngå selvstendige oppdrag i konsulent- og rådgivernæringen.

Arbeidsgruppen er delt i synet på behovet for særregler. Halve gruppen mener at det ikke er behov for særregler. Den andre halvdelen anbefaler en snever særregel som gir adgang til å leie inn

selvstendige konsulenter og rådgivere med eget aksjeselskap, forutsatt at de har spesialkompetanse og skal utføre rådgivnings- og konsulenttjenester i et klart avgrenset prosjekt. Disse medlemmene anbefaler også at slike virksomheter omfattes av godkjenningsordningen for bemanningsforetak.

Arbeidsgruppen er også delt i synet på om en slik særregel vil være i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Rapporten er foreløpig ikke fulgt opp med lovforslag.

[Les høringen her](#)

Bærekrafts- rapportering

Finansdepartementet foreslår at færre selskaper skal rapportere om bærekraft

Regnskapslovens regler om bærekraftsrapportering trådte i kraft i november 2024, og gjennomførte EUs daværende direktiv om selskapers bærekraftsrapportering (CSRD). Det er i etterkant vedtatt en rekke forenklinger i direktivreglene, blant annet ved Omnibus I-direktivet som trådte i kraft i EU den 18. mars (Omnibus I-direktivet). 19. juni 2026 la Finansdepartementet frem Prop. 106 L (2025-2026). Her foreslås forenklinger i regnskapslovens regler for å gjennomføre Omnibus I-direktivet.

Departementet foreslår blant annet å heve terskelen for hvilke foretak som plikter å utarbeide bærekraftsrapportering, slik at kun selskaper med salgsinntekter over 5 milliarder kroner og over 1 000 årsverk, vil være omfattet av reglene. Det anslås at forpliktelsene fra regnskapsåret 2027 vil gjelde ca. 120–160 norske foretak, mot over 1 200 norske foretak som er omfattet etter gjeldende regler.

Omnibus I åpner for at foretak som har hatt rapporteringsplikt etter gjeldende regler, men som etter endringene ikke lenger vil være omfattet av reglene fra regnskapsåret 2027, kan gis unntak for rapporteringsplikt for regnskapsåret 2026. Med bakgrunn i dette, foreslår departementet å unnta om lag 40 norske foretak fra rapporteringsplikt. Videre foreslås det mindre endringer i flere andre lover.

Lovreglene utfylles av rapporteringsstandarder i forskrift om standarder for bærekraftsrapportering, som er i tråd med standardene i EU (ESRS). Den 6. mai 2026 sendte EU-kommisjonen utkast til endringer i rapporteringsstandardene på høring, og Finansdepartementet uttaler at de tar sikte på å fastsette forskriftsendringer i tråd med EU-kommisjonens eventuelle vedtak, slik at også norske foretak kan benytte de reviderte standardene for regnskapsåret 2026.

Prop. 106 L (2025-2026)

Utkast til forenklede ESRS-er og den frivillige standarden er nå klart

EU-kommisjonens utkast til forenklede ESRS-er er nå tilgjengelig. Det samme er EU-kommisjonens utkast til den frivillige standarden (Voluntary Standard) knyttet til den såkalte "Value chain cap".

Forenklede ESRS-er

Utkastet bygger på forslaget til forenklede ESRS-er fra EFRAG i desember 2025, med enkelte justeringer. Foretakene som fortsatt vil være rapporteringspliktige for bærekraftsinformasjon, vil få enklere og mer strømlinjeformede standarder. Utkastet legger opp til at de reviderte standardene kan anvendes frivillig for regnskapsåret 2026.

Frivillig standard

VSME-standardens mål er å hjelpe verdikjedeselskaper og selskaper som ikke er underlagt obligatoriske krav til bærekraftsrapportering, å redusere sin rapporteringsbyrde, gitt at de rapporterer etter den frivillige standarden.

Sammenlignet med VSME-standardens mål, er det foreslått enkelte tilpasninger i utkastet til frivillig standard:

- Tilpasning av innholdet til reviderte ESRS-er, og dermed en reduksjon i antall datapunkter sammenlignet med VSME.
- Presisering av enkelte bestemmelser om bruk av verdikjedeavgrensningen (value chain cap), herunder en angivelse av hvilke datapunkter som omfattes av denne.
- Presisering av at visse opplysninger, særlig mer krevende miljøopplysninger, er frivillige for foretak med 10 ansatte eller færre.

Regjeringens kunngjøringside

Regjeringen har lagt frem ny forenklingsstrategi for næringslivet - "Enklere, mindre og bedre"

Regjeringen la 23. juni 2026 frem en ny strategi for forenklinger for næringslivet for perioden 2026-2029. Målet er at bedrifter skal bruke mer tid på produksjon, verdiskaping og utvikling av arbeidsplasser, og mindre tid på rapportering og byråkrati. Strategien bygger på ambisjonen om enklere krav, mindre rapportering, digitale verktøy og bedre tilsyn.

Et sentralt grep er å redusere unødvendige rapporterings- og dokumentasjonskrav og gjøre digital og automatisert rapportering til hovedregelen. Regjeringen vil også styrke «kun én gang-prinsippet», slik at bedrifter i størst mulig grad slipper å rapportere samme informasjon til flere offentlige virksomheter. Strategien legger videre opp til økt gjenbruk og deling av data, og et langsiktig mål bilde omtalt som målbildet «Fra plikt til flyt», hvor man søker å ta utgangspunkt i de byggesteinene som er på plass eller under innføring – blant annet pliktig digital bokføring og digitale virksomhetslommebøker – og identifisere nødvendige tiltak.

For mange virksomheter er det særlig verdt å merke seg at regjeringen vil se nærmere på forenklinger innen blant annet åpenhetsloven, bærekraftsrapportering, aktivitets- og redegjøringsplikten og hvitvaskingsregelverket. Vi

anbefaler at selskaper som omfattes av disse regelverkene følger utviklingen tett, vurderer hvordan digitalisering kan redusere interne etterlevelseskostnader, og identifiserer konkrete rapporteringsbyrder som kan spilles inn til myndighetene.

Strategi for forenklinger for næringslivet

Taksonomi

Utfyllende regler til taksonomiforordningen

Finanstilsynet har gjennomført utfyllende regler til taksonomiforordningen i forskrift til lov om bærekraftig finans. Endringene trådte i kraft 4. mai 2026.

De utfyllende reglene fastsetter forenklinger i det utfyllende regelverket til taksonomiforordningen (forordning (EU) 2020/852):

- Endringer i opplysningskravene som gjelder for foretak som er omfattet av krav til rapportering etter taksonomiforordningen, det vil si forordning (EU) 2021/2178.
- Endringer i forordning (EU) 2021/2139 og forordning (EU) 2023/2486 som fastsetter de tekniske screeningkriteriene for de seks miljømålene. Blant annet fastsettes mindre detaljerte rapporteringsmaler med færre datapunkter.

Ikke-finansielle foretak kan velge å ikke vurdere om økonomiske aktiviteter er i samsvar med de tekniske screeningkriteriene fastsatt i delegert forordning (EU) 2021/2139 og (EU) 2023/2486 dersom disse aktivitetene ikke er økonomisk vesentlige for deres virksomhet.

Finansielle foretak på sin side kan velge å ikke vurdere om deres eksponeringer som finansierer spesifikke økonomiske aktiviteter eller eiendeler til motpartene, er i samsvar med de tekniske screeningkriteriene dersom disse eksponeringene ikke er økonomisk vesentlige.

Endringsforskriften

Finansregulatorisk

Proposisjon for gjennomføring av forordningen om europeiske grønne obligasjoner

Finansdepartementet har foreslått endringer i verdipapirhandelloven som gjennomfører forordningen om europeiske grønne obligasjoner i norsk rett. Forslaget åpner for at utstedere kan benytte betegnelsen «europeisk grønn obligasjon», forutsatt at obligasjonen oppfyller nærmere krav til blant annet bruk av midler, offentliggjøring av informasjon og ekstern verifisering.

Midlene fra slike obligasjoner skal benyttes til finansiering av miljøvennlige prosjekter, og Finanstilsynet vil føre tilsyn med at utstedere overholder regelverket. Formålet er å etablere et felles rammeverk i EØS-området, gjøre grønne obligasjoner mer sammenlignbare og gi investorer et bedre grunnlag for informerte investeringsbeslutninger. Regelverket inngår i EUs bredere arbeid for å nå målet om en klimanøytral økonomi innen 2050.

Klima

Avskogingsforordningen med ytterligere krav til norske virksomheter

Formålet med EUs avskogingsforordning 2023/1115 (EUDR) er å redusere avskoging og skogforringelse, klimagassutslipp og tap av biologisk mangfold globalt. Forordningen er EØS-relevant og norsk ikrafttredelse er ventet i løpet av 2026. Forordningen erstatter EUs tømmerforordning (EUTR) 995/2010.

Forordningen stiller krav til at visse varer og produkter etter 31. desember 2020, ikke har bidratt til avskoging eller skogforringelse, og at de er produsert i samsvar med gjeldende lovgivning i produsentlandet. Forordningen gjelder både ved lovlig og ulovlig avskoging, og for produkter med opprinnelse både innenfor og utenfor EU. Forordningen regulerer så langt produkter som inneholder, er fôret med eller er produsert av råvarene storfe, kakao, kaffe, palmeolje, gummi, soya og tre (herunder trebaserte produkter som papir og papp). Regjeringen har imidlertid besluttet at landbruksvarer som storfekjøtt og soya, og eksport til land utenfor EØS, holdes utenfor gjennomføringen, fordi dette faller utenfor EØS-avtalen.

Avskogingsforordningen vil gjelde for økonomiske aktører og ansvarlige myndigheter i EU fra 30. desember 2026. For små bedrifter og mikroforetak etablert før år 2021, vil forordningen gjelde fra 30. juni 2027. Pliktene etter forordningen avhenger i

stor grad av bedriftens størrelse og rolle i forsyningskjeden.

Forordningen oppstiller en tredelt due diligence-prosess som skal gjennomføres før produktene eksporteres, importeres eller gjøres tilgjengelig på EU-markedet. **Prosess** stiller krav til sporbarhet og dokumentasjon, risikovurderinger og risikoreducerende tiltak.

Brudd på forordningen kan få alvorlige følger. Myndighetene kan beslaglegge varer, stanse import og salg, og kreve korrigerende tiltak. Foretaket kan også ilegges bøter på inntil 4 % av samlet EU-omsetning og stenges ute fra offentlige anskaffelser og tilskuddsordninger i inntil 12 måneder.

[Miljødirektoratets side](#)

EUs Industrial Accelerator Act

EU Kommisjonen la 4. mars frem sitt forslag til en Industrial Accelerator Act. Rettsakten bygger videre på Net Zero Industry Act og har som formål å styrke EU-industriens konkurransekraft, produksjonskapasitet og bidra til avkarbonisering i strategiske sektorer. Kommisjonen knytter forslaget til et mål om å øke industriens andel av EU-BNP fra 14,3 prosent i 2024 til 20 prosent innen 2035. Forslaget retter seg særlig mot energiintensive industrier, netto-nullteknologier og bilindustrien.

Hovedgrepene i rettsakten er:

Etablering av krav til andel "Made in EU" og/eller lavkarbonkrav i offentlige anskaffelser og offentlige støtteordninger i utvalgte sektorer.

Raskere og enklere tillatelsesprosesser, blant annet gjennom såkalte industrial acceleration areas.

Etablering av vilkår for store utenlandsinvesteringer for å sikre mer verdi, teknologi og sysselsetting i EU.

Rettsakten er merket EØS-relevant, og Nærings- og fiskeridepartementet har hatt forslaget til regelverk på forkortet høring våren 2026. Regjeringen sendte sitt innspill til rettsakten 19. juni 2026, som blant annet var basert på høringsinnspillene. Regjeringen støtter hovedmålet, men luftet bekymring for kompleksiteten og detaljrikheten i forslaget som gjør

det tungt å gjennomføre nasjonalt. Les hele brevet fra regjeringen [her](#).

Nærings- og fiskeridepartementets høring

FN-støtte til klimarettslige forpliktelser

I en rådgivende uttalelse fra 2025 gir ICJ autoritativ veiledning om staters (i motsetning til enkeltpersoner, selskaper osv.) forpliktelser etter folkeretten i møte med klimaendringene. Uttalelsen bidrar til rettslig klarhet blant annet om at stater, etter folkeretten, har rettslig bindende forpliktelser til å beskytte klimasystemet mot klimagassutslipp. Det understrekes også at det er et kollektivt ansvar å løse klimautfordringene.

I FNs generalforsamling 20. mai i år stemte Norge for en resolusjon som ble vedtatt, og som støtter Den internasjonale domstolens (ICJ) rådgivende uttalelse om staters forpliktelser i møte med klimaendringene. Vedtaket i FNs generalforsamling viser et sterkt internasjonalt engasjement for klima og folkeretten.

Pressemelding fra Klima- og miljødepartementet

PUD-vedtak omgjøres ikke - oppfølging av lagmannsrettens dom i klimasøksmål II

Vi har i tidligere nyhetsbrev omtalt de to store klimasøksmålene (Klimasøksmål I og II) som har versert for norske domstoler, se nyhetsbrev [Q1 2025](#), [Q2 2025](#), [Q4 2025](#) og [Q1 2026](#).

I dommen fra Borgarting lagmannsrett 14. november 2025 (Klimasøksmål II) kom lagmannsretten til at klimavirkningene av forbrenningsutslippene ikke var tilstrekkelig vurdert og utredet, og at også de nye beslutningene om plan for utbygging og drift (PUD) dermed var ugyldige. Lagmannsretten avsa samtidig med dommen, kjennelse om midlertidig forføyning som påla departementet å sette i gang ny saksbehandling med frist for å fatte nye avgjørelser om PUD, innen 6 måneder – alternativt innen to måneder etter rettskraftig avgjørelse.

Energidepartementet har fulgt dette opp og i statsråd 12. mai 2026 ble det besluttet at PUD-vedtakene ikke blir omgjort.

Høyesteretts ankeutvalg besluttet 23. januar 2026 at anke over Borgarting lagmannsretts dom 14. november 2025 skal behandles i Høyesterett i storkammer. Saken er berammet til den 24. - 27. august 2026.

Pressemelding fra Energidepartementet

Endringer i lov om bærekraftige produkter

Det er vedtatt endringer i loven om bærekraftige produkter. Den oppdaterte loven skal bidra til å gjennomføre kriteriene for bærekraft i EUs fornybardirektiv fra 2018, samt sette krav som bygger på kriteriene. Loven trer i kraft 1. januar 2027. Endringene skal gjøre det mulig å sette kriterier for bærekraft og reduksjon av utslipp for alternative brensler som biodrivstoff og hydrogen.

Regjeringens kunngjøringside

Stortinget har vedtatt CBAM loven og EU foreslår rettsakt om karbonpris betalt i tredjeland

Stortinget vedtok 12. juni 2026 forslaget til CBAM-lov for gjennomføring i Norge. Med det er Norge ett skritt nærmere implementering av regelverket som etablerer en karbonskatt som skal matche EUs kvotepris for bestemte varer fra utenfor EU/EØS. Det gjenstår å fatte vedtak i EØS-komiteen før CBAM formelt innlemmes i EØS-avtalen, og Alltinget på Island må også fatte vedtak om innlemmelse av CBAM i islandsk lov.

I parallell jobber EU med utarbeidelse av detaljreguleringer og hadde i mai og juni i år et forslag til forordning om regler om fradrag i CBAM-sertifikater for karbonpris betalt i tredjeland på høring. For nærmere informasjon om Kommisjonens høringsprosess og mottatte innspill, se [her](#).

Regjeringens pressemelding

Miljø

Høring om videreføring eller avvikling av NOx-avgiften

Ettersom Norge oppfyller gjeldende krav til utslipp av NOx etter Göteborg-protokollen og EØS-avtalen er det i utgangspunktet ikke lenger behov for å opprettholde dagens NOx-avgift. Regjeringen varslet i Prop. 1 LS (2025-2026) at "Behovet for egne NOx virkemidler vil reduseres eller helt falle bort". Finansdepartementet ber nå om høringsinnspill på avvikling av NOx-avgiften, inkludert egnet tidspunkt.

Høringsinnspillene vil danne grunnlag for etablering av beslutningsgrunnlag for regjeringen i saken. Fristen for høringsinnspill er 10. juli 2026.

Finansdepartementets høring

Ny minerallov trådte i kraft 1. juli

Haavind har tidligere skrevet om [forslaget til ny minerallov](#) og endelig vedtatt lov i Stortinget 20. juni 2025. Loven trådte i kraft 1. juli 2026, med tilhørende forskrifter.

Hovedelementene i den nye loven er:

- Bedre samordning av behandling av søknader om konsesjon til undersøkelse og/eller utvinning av mineralressurser som tilhører både staten og private grunneiere gjennom en klarert samordningsrolle hos Direktoratet for mineralforvaltning.
- Tydeligere krav til industrien når det søkes om lete- eller utvinningstillatelser, med krav om å legge frem en undersøkelsesplan, og en ny tilnærming med en eksklusiv undersøkelsestillatelse for statens mineraler som gir større sikkerhet og forutsigbarhet når mineralprosjekter igangsettes. Varigheten på en letelisens har blitt redusert fra syv til tre år for å øke insentivene til å sette i gang prosjekter.
- Bedre ivaretagelse av samiske interesser med en utvidelse av området der det skal tas særlig hensyn til samiske interesser, som for eksempel konsekvenser for reindriften. Videre innfører den nye

mineralloven en urfolkskompensasjon basert på en prosentandel av verdien av de utvinnede mineralene som skal gjelde for utvinning i de tradisjonelle samiske områdene og som skal vedtas av Stortinget.

Les mer i tidligere nyhetsbrev fra Haavind [Q1 2025](#), eller i selve loven [her](#).

Haavind om vedtak av ny minerallov

Klima- og miljødepartementet utvider virkeområde til viktige miljølover

I vårt forrige nyhetsbrev for [Q1 2026](#) skrev vi om at regjeringen foreslår endringer i forurensningsloven og klimakvoteloven. Endringene får virkning fra 1. juli 2026, og omfatter:

Endringer i forurensningsloven (utvidet virkeområde)

Klima- og miljødepartementet endrer forurensningsloven og utvider den til å gjelde utenfor norsk territorialfarvann og økonomisk sone. Departementet fremholder at endringen er nødvendig for å sikre en klar hjemmel i lov for å regulere dumping, plassering av materiale og marine geotekniske tiltak i tråd med internasjonale forpliktelser i alle aktuelle havområder.

Endringer i klimakvoteloven (utvidet virkeområde)

Klima- og miljødepartementet gjør videre endringer i klimakvoteloven for å sikre en klar hjemmel i lov for å gjennomføre regler i EUs klimakvoteregulering om transport av klimagasser for lagring i geologiske formasjoner. Endringene går i hovedsak ut på å utvide lovens stedlige og saklige virkeområde.

Pressemelding

Høyesterett avsagt dom i Førdefjordsaken

Den 17. juni 2026 avsa Høyesterett dom i den såkalte Førdefjordsaken om gyldigheten av vedtak om å opprettholde tillatelser til gruvedrift i Engebøfjellet og deponering av gruveavfall i Førdefjorden. Se omtale av saken i våre tidligere nyhetsbrev, [Q4 2025](#) og [Q3 2025](#).

Høyesterett kom som lagmannsretten til at statens vedtak ikke oppfylte kravene fastsatt i vannforskriften, som bygger på krav i vanndirektivet. Resultatet er at tillatelser til gruvedrift i Engebøfjellet i Sunnfjord kommune, og deponering av gruveavfall i Førdefjorden, er ugyldige.

Førdefjordsaken vil kunne ha betydning for saker som gjelder tillatelser til næringsvirksomhet som kan forringe kvaliteten i vannforekomster.

Etter dommen har det vært debatt om virkningene av avgjørelsen, og om [Klima- og miljødepartementet](#) har anledning til å gi ny utslippstillatelse. Klima- og miljødepartementet har uttalt at de vil gjøre en ny vurdering av tillatelsene så raskt som mulig. Det pågår parallelt en sak med ESA om mulig traktatbrudd med hensyn til implementering av vanndirektivet. I den anledning svarte Klima- og miljødepartementet på spørsmål fra ESA i brev 3. juli 2026. Se pressemelding om saken [her](#).

Høyesteretts dom

Redd Ullevål sykehus

Den 28. april 2026 avsa EFTA-domstolen rådgivende uttalelse i sak E-17/25 Redd Ullevål sykehus. Saken gjelder gyldigheten av reguleringsplanene for nye sykehus på Gaustad og Aker i Oslo.

Saksøker, organisasjonen Redd Ullevål sykehus, anfører at manglende utredning av reguleringsplanenes miljøvirkninger etter EUs plandirektiv ved vedtakelsen av planene må føre til at vedtakene er ugyldige, uavhengig av om feilen har virket inn på vedtakenes innhold. Oslo tingrett ba EFTA-domstolen om en rådgivende uttalelse om utredningsplikten etter plandirektivet og om anvendelsen av forvaltningsloven § 41 ved brudd på direktivets utredningskrav.

EFTA-domstolen uttalte at det er opp til nasjonale domstoler å vurdere om plandirektivets krav er fulgt i den konkrete saken, men gikk langt i å antyde at kravene ikke var oppfylt i Redd Ullevål sykehus-saken. Domstolen uttalte også at en nasjonal domstol, når det anføres ugyldighet som følge av manglende konsekvensutredning etter plandirektivet, ikke kan opprettholde vedtaket utelukkende med den begrunnelse at feilen ikke har virket inn på vedtakets innhold.

EFTA-domstolens uttalelser er ikke bindende for norske domstoler, men det skal gode og tungtveiende grunner til for å fravike dem. Saken er berammet i Oslo tingrett i september. Høyesterett

kan imidlertid komme til å uttale seg om innvirkningskravet ved brudd på EØS-rettslige saksbehandlingsregler allerede i andre halvår 2026.

EFTA-domstolens uttalelse innebærer, også før en autoritativ avklaring, økt gyldighetsrisiko for vedtak truffet på grunnlag av saksbehandlingsregler som gjennomfører Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Plandirektivet er gjennomført ved konsekvensutredningsforskriften, som også gjennomfører prosjektdirektivet. Ved brudd på slike regler kan det ikke lenger forventes at domstolene vil opprettholde vedtak alene under henvisning til manglende innvirkning. For brudd på saksbehandlingsregler som ikke gjennomfører EØS-rettslige forpliktelser, vil innvirkningsregelen fortsatt gjelde.

EFTA-domstolens rådgivende uttalelse

Avfall

Ny forskrift om utvidet produsentansvar for tekstiler og håndtering av tekstilavfall

Miljødirektoratet har foreslått en ny forskrift om utvidet produsentansvar for tekstiler og håndtering av tekstilavfall, samt endringer i avfallsforskriften.

Forslaget innebærer at produsentene av klær, tekstiler og sko får ansvar for produktene også når de kastes. Som del av dette skal produsentene dekke nødvendige kostnader for innsamling, transport og behandling av tekstiler som de gjør tilgjengelige på markedet i Norge. Tekstilprodusenter må melde seg inn i godkjente produsentansvarsselskaper, som mot betaling, skal dekke produsentenes nødvendige kostnader til innsamling, transport og behandling av tekstilavfall.

Det er foreslått at ordningen skal bygge videre på dagens innsamlingssystem, og at ansvaret til kommunene videreføres. Sosiale økonomiske aktører som Fretex og andre, skal fortsatt kunne samle inn tekstiler. Det betyr at produsentansvarsselskap må samarbeide med kommuner og sosiale økonomiske aktører, og dekke deler av deres nødvendige kostnader til innsamling og avfallshåndtering.

Det er foreslått at regelverket trer i kraft 1. januar 2027, men Miljødirektoratet ber særskilt om innspill til hvorvidt alle forpliktelsene bør tre i kraft samtidig. Høringsfristen er 21. august 2026.

Høringsforslaget

Gjennomføring av ny grensekryssforordning utsatt

EUs nye grensekryssforordning er ikke gjennomført som planlagt i Norge, ettersom alle EØS-EFTA landene ikke er klare for en slik gjennomføring. Det betyr at selv om den nye grensekryssforordningen trådte i kraft i EU 21. mai i år, så fortsetter norske aktører som eksporterer eller importerer avfall til/fra Europa å være underlagt gjeldende grensekryssforordning.

Miljødirektoratet vil gjøre enkelte tilpasninger i saksbehandlingen for å forberede implementeringen av ny grensekryssforordning, og oppfordrer også norske aktører til å registrere seg i den nyopprettede databasen under ny grensekryssforordning for utveksling av dokumentasjon og registrering av handel med avfall over landegrenser, [DIWASS](#).

Les mer om konsekvensene av dette på Miljødirektoratets hjemmesider:

Miljødirektoratets hjemmesider

Forbruker- og markedsføringsrett

Konkurransetilsynet overtar ansvaret for lov om god handelsskikk i dagligvarebransjen

Gjennom en lovendring som trådte i kraft 30. april 2026 har Konkurransetilsynet overtatt ansvaret for tilsyn og håndheving av lov om god handelsskikk i dagligvarebransjen. Samtidig legges Dagligvaretilsynet ned.

At Konkurransetilsynet overtar ansvaret, skyldes et ønske om å styrke arbeidet med konkurranse i dagligvarebransjen, samtidig som overføringen etter Regjeringens syn vil kunne gi faglige synergier, redusere administrasjonskostnader og gjøre rekruttering lettere.

Høringsinstansene var stort sett negative til at håndhevingen av loven ble lagt til Konkurransetilsynet. I proposisjonen til lovendringene (Prop. 4L 2025-2026) er det vist til flere bekymringer, hvor blant annet aktører har vist til interessekonflikter hos Konkurransetilsynet som vil kunne medføre at aktører vil vegre seg for å gi opplysninger knyttet til lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden i frykt av for at samme opplysninger brukes i saker etter konkurranseloven. I proposisjonen uttaler departementet at det er viktig at aktørenes bekymring rundt dette tas på alvor, og viser blant annet til det svenske konkurransetilsynets organisering med en egen enhet i tilsynet som en mulighet. Det vil imidlertid være opp til Konkurransetilsynet selv å vurdere hvilken organisering som er mest hensiktsmessig.

Departementet vil følge med på om det oppstår reelle problemstillinger knyttet til dette, og ved behov, vurdere om det blir nødvendig med regelverksendringer.

I kjølvannet av lovendringen sendte også Nærings- og fiskeridepartementet et supplerende tildelingsbrev til Konkurransetilsynet der det ble gitt føringer til Konkurransetilsynet for dets arbeid med lov om god handelsskikk i dagligvarebransjen. I brevet setter departementet mål, prioriteringer og styringssignaler om arbeidet, hvorav Konkurransetilsynet blant annet skal legge til rette for effektiv håndheving av loven gjennom å foreslå løsninger og gi veiledning som bidrar til etterlevelse av loven og til at konflikter løses. Videre skal det blant annet bidra til at næringsdrivende i dagligvarebransjen har god kjennskap til loven, blant annet gjennom dialog med et bredt utvalg aktører i bransjen. Øvrige tiltak er å styrke kunnskapen om samarbeidsklimaet i dagligvarebransjen gjennom årlige undersøkelser og tett dialog med næringen.

Supplerende tildelingsbrev

Endringer i markedsføringsloven og åpenhetsloven – økt risiko for overtredelsesgebyr?

Den 26. juni 2026 sendte Barne- og familiedepartementet på høring et forslag om opphevelse av markedsføringsloven § 36 første ledd og åpenhetsloven § 9 andre ledd. De to foreslåtte opphevede bestemmelsene gjelder Forbrukertilsynets plikt til å søke å påvirke virksomheter til å innrette seg etter loven, herunder gjennom forhandlinger, og omtales i det følgende som "forhandlingsmodellen".

Forut for en lovendring i markedsføringsloven i 2018 var forhandlinger om frivillig innrettelse et vilkår for å fatte vedtak. Rester av forhandlingsmodellen har imidlertid blitt videreført i lovteksten i markedsføringsloven § 36, og samme løsning ble valgt i åpenhetsloven § 39.

Rekkevidden av "forhandlingsmodellen" har skapt noe uklarhet mht. hvorvidt den gjelder noe mer enn den alminnelige veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11, og da særlig i forbindelse med saker som gjelder overtredelsesgebyr, hvor det har blitt anført at det gjelder et krav om "individuell veiledning" før overtredelsesgebyr kan ilegges. Markedsrådet har i mai i år behandlet en sak om overtredelsesgebyr (MR- 2025/1584 Floyd) hvor det er uttalt at forhandlingsmodellen ikke oppstiller et generelt krav om individuell veiledning for at det skal kunne ilegges overtredelsesgebyr.

Forslaget kommer i kjølvannet av et forslag fra Forbrukertilsynet. Formålet med lovforslaget er å klargjøre at forhandlinger ikke er et vilkår for å fatte vedtak. Dette vil sikre at Forbrukertilsynet, der det anses nødvendig, kan fatte vedtak med sanksjoner mot næringsdrivende som klart bryter markedsføringsloven og åpenhetsloven. Dette vil ifølge høringsnotatet også medføre at Forbrukertilsynet får tilsvarende vedtakskompetanse som f.eks. Mattilsynet og Konkurransetilsynet.

Dersom forslaget skulle bli vedtatt, reiser det et spørsmål om terskelen for Forbrukertilsynet til å ty til overtredelsesgebyr i praksis vil bli lavere. Høringsforslaget presiserer at departementets vurdering ikke vil øke risikoen for vedtak ved lovbrudd eller medføre at Forbrukertilsynet vil fatte vesentlig flere vedtak enn i dag. Det kan reises spørsmål ved om dette er riktig, gitt den siste tidens politiske signaler om økt håndheving særlig på forbrukerområdet. Selv om overtredelsesgebyr krever forhåndsvarsel etter forvaltningsloven før selve vedtaket kan fattes, vil endringen trolig i praksis øke risikoen for næringsdrivende mht. å bli ilagt overtredelsesgebyr. Det blir således svært viktig for næringsdrivende å sørge for samsvar med markedsføringsloven og åpenhetsloven, og dermed sørge for gode rutiner for etterlevelse og opplæring av ansatte for å unngå å trå feil. Høringsfrist for forslaget er 30. september 2026.

ESG i bygg og anlegg

Forslag til minimumskrav om nullutslipp og biogass i offentlige bygge- og anleggsanskaffelser

Klima- og miljødepartementet har sendt et forslag til ny forskrift om minimumskrav til bruk av nullutslippsløsninger og biogass ved offentlige anskaffelser av bygge- og anleggsarbeid, på høring. Formålet er å bidra til reduserte klimagassutslipp og omstilling til utslippsfrie løsninger på offentlige byggeplasser og anleggsområder.

Forskriften foreslås innført fra 1. januar 2027 og skal gjelde for bygge- og anleggskontrakter inngått av oppdragsgivere som er omfattet av anskaffelsesregelverket, herunder statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter, samt offentligrettslige organer. Etter forslaget skal kravet gjelde kontrakter med verdi lik eller over terskelverdien for kunngjøringsplikt for bygge- og anleggsanskaffelser etter anskaffelsesforskriften § 5-1, som i dag er 1,3 millioner kroner ekskl. mva.

Forslaget innebærer at offentlige oppdragsgivere må stille krav om at en bestemt andel av energibruken på bygge- og anleggsplassen skal være utslippsfri eller basert på biogass. Departementet har særskilt bedt om høringsinnspill til ambisjonsnivået og opptrappingen av minimumskravene. Det foreslås to alternativer: et lavere ambisjonsnivå som starter på 5 prosent i 2027 og trappes opp til 30 prosent i 2030, og et høyere ambisjonsnivå som starter på 10 prosent i 2027 og trappes opp til 40 prosent i 2030.

Biogass skal kunne brukes for å oppfylle kravet, men foreslås vektet med en faktor på 0,45 ved beregningen. Bakgrunnen er at elektriske maskiner er mer energieffektive enn maskiner som bruker biogass.

Forslaget åpner samtidig for unntak der kravene er teknisk vanskelige å oppfylle, der nødvendig energiinfrastruktur mangler, ved akutte skadebegrensende eller reparerende arbeider, for visse mobile anleggsarbeider, eller der merkostnaden overstiger 5 prosent av anslått kontraktsverdi. I enkelte tilfeller kan minimumskravet da erstattes med et tildelingskriterium om høyest mulig andel nullutslipp eller biogass.

Høringsfristen er 12. august 2026.

ESG i eiendom

Høring om forbud mot bruk av fossil gass til permanent oppvarming av bygninger

Høringen

Klima- og miljødepartementet har sendt et forslag til forskriftsendring om forbud mot bruk av fossil gass til permanent oppvarming av bygninger på høring. Forslaget innebærer en utvidelse av dagens forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming. Formålet er å sette en sluttdato for bruk av fossil gass til permanent oppvarming av bygninger. Forbudet foreslås å tre i kraft 1. januar 2028.

Fossil gass dekker i dag en begrenset del av det samlede oppvarmingsbehovet i norske bygninger, anslått til 1 til 2 prosent, men brukes fortsatt i enkelte boliger, næringsbygg og landbruksbygg. Bruken består i hovedsak av naturgass i to distribusjonsnett i Rogaland, mens det ellers i landet særlig er propan som benyttes.

Det foreslås flere unntak fra forbudet, i hovedsak etter mønster fra dagens forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming. Unntakene gjelder blant annet fritidsboliger, bygg tilknyttet seterdrift og fyrstasjoner som ikke har tilknytning til strømnettet, enkelte anlegg der forbrenningsanlegget primært brukes i produksjonsprosesser, og større fjernvarmeanlegg. I tillegg foreslås det unntak av hensyn til forsyningsikkerhet, ved driftsforstyrrelser eller bortfall av annen varmekilde, og der særlige grunner tilsier det.

Høringsfristen er 27. oktober 2026.

ESG i fiskeri og havbruk

Ny fargelegging i trafikklssystemet for havbruk

Den 19. juni la regjeringen frem hvilke farger de 13 produksjonsområdene for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret skal få. Beslutningen kan gi en vekst på om lag 8 300 tonn MTB i grønne produksjonsområder. Samtidig må produksjonskapasiteten reduseres i ett produksjonsområde.

Regjeringen har bestemt følgende fargelegging:

- Tre produksjonsområder (PO) fargelegges grønt, og aktørene får tilbud om økt produksjonskapasitet med inntil 6 prosent: Svenskegrensen til Jæren (PO1), Vest-Finnmark (PO12) og Øst-Finnmark (PO13).
- Ni produksjonsområder fargelegges gult. I disse områdene skjer det ingen endringer i produksjonskapasiteten: Ryfylke (PO2), Nordhordland til Stad (PO4), Stad til Hustadvika (PO5), Nordmøre og Sør-Trøndelag (PO6), Nord-Trøndelag med Bindal (PO7), Helgeland til Bodø (PO8), Vestfjorden og Vesterålen (PO9), Andøya til Senja (PO10) og Kvaløya til Loppa (PO11).

- Ett produksjonsområde fargelegges rødt, og produksjonskapasiteten reduseres med 6 prosent: Karmøy til Sotra (PO3).

Kapasitetsjusteringsforskriften for 2026 sendes nå på høring. Høringsfristen er 31. juli.

Nærings- og fiskeridepartementets høring

Ny veileder for utvidet produsentansvar for fiskeutstyr

Miljødirektoratet publiserte 22. april 2026 første versjon av en veileder om utvidet produsentansvar for fiskeutstyr som inneholder plast. Veilederen beskriver kravene til produsentansvar for utstyr fra fiskeri, fritidsfiske og akvakultur som inneholder plast og hvordan disse kan oppfylles.

Veilederen retter seg mot virksomheter som produserer, importerer eller bringer fiskeutstyr som inneholder plast på det norske markedet og som omfattes av produsentansvaret etter avfallsforskriften kapittel 7B. Den er også relevant for produsentansvarsselskaper som skal organisere ordningen, samt mottaks- og behandlingsaktører som håndterer kassert utstyr.

Veilederen gir en oversikt over hvilke typer fiskeutstyr som omfattes av regelverket, hvilke virksomheter som anses som produsenter, produsentenes og produsentansvarsselskapenes plikter, krav til organisering, registrering og innsamling, samt hvordan kassert utstyr skal håndteres. Miljødirektoratet opplyser at veilederen vil bli oppdatert jevnlig.

Veilederen

ESG i energi

EE-produkter: Endringer i RoHS er tatt inn i norsk regelverk

EU har vedtatt tre direktiver som endrer bestemmelsene om unntak til farlige stoffer i elektriske og elektroniske produkter (RoHS-direktivet). Direktivene endrer tre unntak fra forbudene til bruk av farlige stoffer i elektriske og elektroniske produkter (EE-produkter), og trer i kraft 1. juli 2026.

EE-produkter er gjenstander det går strøm gjennom. Strømkilden er batteri og/eller fra strømnettet via en ledning. Både leker, husholdningsutstyr og klær kan være EE-produkter.

Unntak 6(a), 6(b) og 6(c): Innebærer unntak for bruk av bly som legeringselement i aluminium, stål og kobber. Unntakene forlenges og ordlyden endres for å bli samkjørt med Reach-regelverket og for å presisere bruksområdene som er omfattet.

Unntak 7(a): Innebærer unntak for bruk av bly i glass eller keramiske komponenter (blybaserte legeringer som inneholder 85 vektprosent bly eller mer). Unntaket forlenges, og det opprettes underkategorier som spesifiserer bruksområdene bedre.

Unntak 7(c): Innebærer unntak for bruk av bly i glass eller keramiske komponenter. Unntakene som finnes per i dag erstattes med to nye unntak (7(c)-V og 7(c)-VI) for å innskrenke bruken ytterligere og presisere bruksområdet bedre.

I Norge er RoHS-direktivet (2011/65/EU) gjennomført i produktforskriftens kapittel 2a, og endringene i EUs regelverk er nå tatt inn her. Dette er en harmonisering med EUs regelverk og det er ingen særnorske krav.

Unntakene beskrevet over får kun korte forlengelser (fra 6-18 mnd), se endringsforskriften under for detaljer:

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2026-05-12-810>

Endringer i RoHS er tatt inn i norsk regelverk

28

COMPLIANCE

Kunstig intelligens

Hvordan klassifisere KI-systemer som høy risiko?

EU-kommisjonen har den 19. mai 2026 publisert et utkast til veiledning om klassifisering av høyrisiko-KI-systemer etter EUs KI-forordning. Denne forordningen skal implementeres i norsk rett i en ny KI-lov. Klassifisering som «høyrisiko» er en sentral utløsende faktor for omfattende regulatoriske **forpliktelser**.

Veiledningen tar for seg usikkerhet knyttet til omfanget av KI-forordningen vedlegg III, det vil si listen eller kategoriene som er knyttet til høyrisiko-bruksområder. Den gir mer konkrete kriterier og eksempler på tilfeller som faller innenfor og utenfor virkeområdet. Dette er særlig nyttig for grensetilfeller.

Viktige punkter:

- Veiledningen er mer strukturert, noe som hjelper virksomheter med å vurdere høyrisiko-klassifisering mer konsistent.
- Praktiske eksempler reduserer usikkerhet
- Veiledningen anbefaler å bygge en KI-inventarliste og begynne å klassifisere systemer.

Relevans for arbeidsgivere

KI-loven og denne veiledningen vil være relevant for mange norske virksomheter, også innenfor arbeidsliv og rekruttering.

For arbeidsgivere er særlig punkt 4 i Annex III relevant. Dette klassifiserer som høyrisiko KI-systemer brukt til rekruttering eller utvelgelse av personer, blant annet målrettede stillingsannonser, analyse og filtrering av søknader og evaluering av kandidater.

Vedlegget klassifiserer også som høyrisiko KI-systemer brukt til å treffe beslutninger om arbeidsvilkår, forfremmelse eller opphør av arbeidsrelasjoner, til å tildele oppgaver basert på individuell atferd eller personlige trekk, eller til å overvåke og evaluere prestasjon og atferd i arbeidsrelasjoner.

Noen hovedpunkter å merke seg:

- KI-systemer som scorer, rangerer, kortlister eller vurderer kandidaters egnethet kan være innenfor, selv om mennesker formelt beholder beslutningsmyndighet, dersom systemets output har merkbare betydning for rekrutterings- eller utvelgelsesprosessen.
- KI-systemer for arbeidsstyring er relevante fordi vedlegget dekker systemer som påvirker arbeidsvilkår, forfremmelse,

opphør, oppgavetildeling og overvåking eller evaluering av prestasjon og atferd.

- Kommissjonen presiserer at «work-related relationships» omfatter både ansettelsesforhold og selvstendig oppdragstakere, herunder personer som leverer tjenester gjennom plattformer og andre selvstendige i en situasjon som kan sammenlignes med arbeidstakere.
- Ikke alle HR- eller arbeidsplassrelaterte KI-systemer er høyrisiko; eksempler utenfor omfatter blant annet rent logistiske, administrative, støttende eller frivillige systemer som ikke påvirker rekruttering, utvelgelse, arbeidsvilkår, oppgaver, prestasjonsvurdering eller opphør.

Viktig å følge med på:

- Arbeidsgivere bør særlig identifisere systemer som brukes før, under og etter ansettelse.
- Arbeidsgivere bør skille mellom verktøy som bare organiserer, oversetter, planlegger eller presenterer informasjon, og verktøy som vurderer, rangerer, scorer, filtrerer, prioriterer eller påvirker beslutninger om personer.

Teksten er åpen for høring frem til 23. juni 2026.

EU-kommisjonens utkast til retningslinjer

Personvern

Datatilsynet - overtredelsesgebyr til kundeklubb

Datatilsynet har i juni 2026 ilagt et overtredelsesgebyr på 20 MNOK til en handelskjede for brudd på personvernregelverket. Datatilsynets vedtak er basert på et tilsyn tilbake i 2022 og omfatter blant annet behandling av personopplysninger for markedsføringsformål i kundeklubb uten gyldig samtykke. Over seks millioner medlemmer av kundeklubben i flere land var berørt av bruddene. Datatilsynet konkluderte derfor med at det var nødvendig å ilagge et overtredelsesgebyr.

Saken illustrerer flere utfordringer ved behandling av personopplysninger i kundeklubber og lojalitetsprogrammer, blant annet:

- Samtykke må være frivillig og informert. Dersom informasjonen gis muntlig av en butikkmedarbeider, vil det være vanskelig å oppfylle kravet til informert samtykke. Det er i slike tilfeller viktig å ha en standardisert tekst og gi medarbeiderne opplæring.
- Behandlingsaktiviteter for forskjellige formål må klargjøres. Det skal være mulig å samtykke til hvert enkelt formål, og kunden skal ikke måtte velge mellom "alt eller ingen ting". "Markedsføring" er ikke i seg selv spesifikt nok.

- Viderebehandling for nye formål krever grundige vurderinger. Det må gjennomføres en forenlighetsvurdering etter GDPR art. 6 nr. 4.
- Etter tilsynets vurdering kunne kundene ikke med rimelighet forvente at personopplysninger som var samlet inn på grunnlag av samtykke, senere ville bli behandlet for et annet formål og på et annet rettslig grunnlag.
- Videreledning til tredjeparter og bruk av sosiale medier, krever grundige analyser og en vurdering av om virksomheten har rettslig grunnlag for deling.

I tillegg til personvern er det flere andre regelverk som gjelder for kundeklubber, men disse er ikke berørt i Datatilsynets vedtak og veiledning. Dette gjelder blant annet krav etter markedsføringsloven og ehandelsloven.

Nyheter fra Datatilsynet

Digital Omnibus - mal for melding om avvik etter GDPR

EUs personvernråd (EDPB) har i juni 2026 foreslått en felles mal for melding om brudd på personopplysningssikkerheten etter GDPR.

Malen vil bidra til at meldingen inneholder nødvendig informasjon etter GDPR artikkel 33, og sørge for mer enhetlig praktisering i EU/EØS. Malen inneholder også forhåndsdefinerte alternativer å velge mellom, samt ytterligere veiledning om hvordan feltene skal fylles ut. EDPB uttaler at dette vil bidra til å spare tid og kostnader, særlig for mindre virksomheter som ikke har eget personvernombud eller juridiske ressurser.

Den foreslåtte malen er omfattende og mer detaljert enn Altinn-rapporteringen som det norske datatilsynet har i dag.

Malen er tilgjengelig for offentlig høring frem til 5. august 2026, noe som gir mulighet til å komme med kommentarer og tilbakemeldinger på innholdet. Etter den offentlige høringen vil EDPB fastsette tidsplanen for den praktiske implementeringen av malen hos alle de nasjonale datatilsynsmyndighetene.

Mal for melding om brudd

Anti-hvitvasking

Nasjonal trusselvurdering 2026: hvitvasking truer samfunnsstrukturen i Norge

Økokrim publiserte 24. juni 2026 en nasjonal risikovurdering for 2026.

Risikovurderingen viser at penger som stammer fra økonomisk kriminalitet, refinansieres i annen alvorlig kriminalitet. Noen hovedpunkter i risikovurderingen er følgende:

- Risikoen for hvitvasking er oppjustert for flere i rapporteringspliktig sektor. Dette gjelder blant annet finansieringsforetak, e-pengeforetak, norske tilbydere av kryptovaluta, forsikringssektoren og eiendomsmeglere.
- Utnyttelse av virksomhetsstrukturer er en hovedutfordring, fordi et selskap eller organisasjon kan brukes til hvitvasking på mange forskjellige måter.
- Enkeltpersonsforetak, aksjeselskap og multinasjonale komplekse strukturer kan brukes til handelsbasert hvitvasking, skjult eierskap, utnyttelse av muldyr og stråselskaper. I tillegg benytter profesjonelle tilretteleggere og organiserte kriminelle registermanipulasjon, falske dokumenter, fiktiv fakturering og id-tyverier.

- Virksomheter kan også benyttes i tilknytning til primærforbrytelser som bedrageri av det offentlige, skattekriminalitet og miljøkriminalitet, i tillegg til hvitvasking gjennom blant annet handelsbasert hvitvasking og eiendomskjøp.

Økokrims risikovurdering

Anti-korrupsjon

Økokrims nye retningslinjer for foretaksstraff i internasjonale korrupsjonssaker har trådt i kraft

Økokrims nye retningslinjer for foretaksstraff i internasjonale korrupsjonssaker har trådt i kraft. Retningslinjene gjelder fastsettelse av bøter mot foretak i korrupsjonssaker som omfattes av OECD-konvensjonen. Selv om retningslinjene primært gjelder utmåling av foretaksstraff i OECD-korrupsjonssaker, fremgår det at retningslinjene også kan ha overføringsverdi til utmåling av foretaksstraff i andre alvorlige saker innen økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. Retningslinjene trådte i kraft 12. juni 2026 og er utarbeidet etter mandat fra Justis- og beredskapsdepartementet, som oppfølging av anbefalinger fra OECD.

Retningslinjene er utarbeidet for at påtalemyndigheten kan beregne hvordan man skal bøtelegge norske selskaper som er involvert i internasjonale korrupsjonssaker som er omfattet av OECD-konvensjonen. I tillegg vil retningslinjene gi næringslivet bedre forutberegnelighet om straffnivå, og styrke insentivene til å forebygge korrupsjon gjennom strukturert compliance-arbeid, selvrappotering og aktivt samarbeid med myndighetene.

Norske virksomheter oppfordres til å sette seg inn i retningslinjene da det gir nyttig innspill til hvordan compliance arbeidet bør forankres og gjennomføres.

Økokrims retningslinjer

Sanksjoner- og eksportkontroll

Rekordhøy norsk eksport av forsvarsmateriell i 2025

Regjeringen la 19. juni frem den årlige meldingen om eksport av forsvarsmateriell fra Norge. Meldingen viser at eksporten av forsvarsmateriell, teknologi og tjenester for militær bruk nådde et rekordhøyt nivå i 2025, med en samlet verdi på om lag 21,3 milliarder kroner. Dette er en økning på 31 prosent fra 2024.

Økningen reflekterer den skjerpede sikkerhetspolitiske situasjonen og økt etterspørsel etter norsk forsvarsmateriell, særlig fra allierte, Ukraina og andre nærstående land. Mer enn 90 prosent av eksporten av forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær sluttbruk gikk i 2025 til Nato-land og andre europeiske land.

Se en overordnet oversikt over hovedpunktene under:

- **Rekordhøy samlet eksport.** Norsk eksport av forsvarsmateriell, teknologi og tjenester for militær bruk utgjorde om lag 21,3 milliarder kroner i 2025, opp fra 16,2 milliarder kroner i 2024.
- **Økt eksport av våpen og ammunisjon.** Eksporten av A-materiell, det vil si våpen og ammunisjon, utgjorde om lag 15,5 milliarder kroner. Det er særlig eksporten

til allierte, Ukraina, andre europeiske og nærstående land som har økt.

- **USA var største mottaker.** USA var den største mottakeren av forsvarsmateriell fra Norge i 2025, med en samlet verdi på om lag 5 milliarder kroner, opp fra 3,5 milliarder kroner året før.
- **Betydelig eksport til NATO og Europa.** Over 90 prosent av eksporten av forsvarsmateriell og flerbruksvarer til militær sluttbruk gikk til Nato-land og andre europeiske land.
- **Eksport av annet militært utstyr og flerbruksvarer.** Eksporten av B-materiell, som omfatter annet militært utstyr, utgjorde om lag 3,5 milliarder kroner. Eksporten av flerbruksvarer til militært bruk, som sensorer og kommunikasjonsutstyr, utgjorde om lag 758 millioner kroner.
- **Tjenester og teknologioverføring.** Eksport av tjenester, reparasjoner, teknologioverføring og formidling utgjorde om lag 1,5 milliarder kroner.
- **Styrket forsvarsindustri og eksportkontroll.** Meldingen omtaler også tiltakene regjeringen har innført for å styrke norsk forsvarsindustri og

Utenriksdepartementets arbeid med eksportkontrollregelverket.

Meldingen er tilgjengelig her

20. sanksjonspakke innført i EU

23. april vedtok EU sin 20. sanksjonspakke mot Russland. Pakken skal legge ytterligere press på Russland, styrke etterlevelsen av eksisterende sanksjoner og motvirke omgåelse. Tiltakene omfatter blant annet nye listeføringer, strengere restriksjoner innen energi, finans og handel, nye anti-omgåelsestiltak og økt rettslig beskyttelse for europeiske aktører.

Se en overordnet oversikt over endringer og nye sanksjoner under:

- **Nye listeføringer** av personer, selskaper og fartøy, blant annet innen russisk energisektor, militærindustri, leverandørkjeder i tredjeland og den russiske skyggeflåten. Totalt listeføres 120 nye personer og enheter, i tillegg til 46 nye fartøy.
- **Nye energitiltak**, herunder tiltak mot russisk olje- og gass eksport, skyggeflåten og tilknyttet havneinfrastruktur. Pakken omfatter blant annet nye restriksjoner på salg av tankskip, forbud mot vedlikeholdstjenester for russiske LNG-tankere og isbrytere, samt tiltak som skal legge til rette for å avslutte langsiktige kontrakter om LNG-terminaltjenester med russiske operatører.

- **Utvidede finansielle restriksjoner**, blant annet transaksjonsforbud mot flere russiske banker og finansaktører i tredjeland. Pakken innfører også nye forbud knyttet til russiske kryptotjenester, desentraliserte handelsplattformer, rubelbaserte digitale valutaer og betalingstjenester som kan brukes til å omgå sanksjonene.
- **Nye handelsrestriksjoner**, herunder eksportforbud og eksportrestriksjoner på varer og teknologi som kan styrke Russlands militærindustri, samt nye importforbud for metaller, kjemikalier og mineraler. Det innføres også en kvote for import av ammoniakk.
- **Styrkede anti-omgåelsestiltak**, inkludert første gangs bruk av EUs anti-omgåelsesverktøy overfor Kirgisistan. EU listefører også flere aktører i Russland og tredjeland som anses å støtte Russlands militærindustri eller bidra til omgåelse av sanksjonene.
- **Tiltak mot propaganda og russisk påvirkning**, blant annet restriksjoner mot spellnettsteder og domener som sprer innhold fra allerede sanksjonerte russiske propagandamedier, samt forbud mot å motta russisk offentlig finansiering innen forskning og innovasjon.

- **Økt rettslig beskyttelse for EU-aktører**, blant annet mot russiske misbrukssøksmål, håndhevelse av slike avgjørelser i tredjeland, illegitime ekspropriasjoner og misbruk av europeiske immaterielle rettigheter i Russland.

Norge har sluttet opp om de nye sanksjonene og det er bekreftet at arbeidet med å innføre den 20. sanksjonspakken i norsk rett pågår. På EU-nivå er det allerede annonsert at det vil komme en 21. sanksjonspakke med tiltak som treffer energi, handel, finansielle tjenester og krypto.

EUs 20th package

Økt tollavgift på landbruksvarer og kunstgjødsel fra Russland og Belarus

Regjeringen innførte fra 1. juli 2026 økt tollavgift på import av landbruksvarer og kunstgjødsel fra Russland og Belarus. Tiltaket bygger på lignende tiltak i EU og skal bidra til å svekke Russlands evne til å videreføre krigen mot Ukraina.

Den nye forskriften innebærer blant annet følgende:

- For enkelte **landbruksvarer** fra Russland og Belarus skal det betales en tollavgift på **50 prosent av tollverdien**, i tillegg til ordinær tollavgift.
- For enkelte **gjødselvarer** fra Russland og Belarus skal det betales en tollavgift på **6,5 prosent av tollverdien**, i tillegg til **5 000 kroner per tonn**.
- Varer som omfattes av den nye forskriften vil ikke gi rett til redusert tollavgift etter tollavgiftsloven.

Listen over varer som omfattes av det nye tiltaket er tilgjengelig her: [Forskrift om økt tollavgift på landbruksvarer og kunstgjødsel fra Russland og Belarus - Lovdata](#).

Importen fra Russland og Belarus utgjorde ifølge Statistisk sentralbyrå henholdsvis 2,8 milliarder kroner og 2,6 milliarder kroner i 2025. De største

varegruppene var fisk, fiskefôr og vegetabiliske oljer til fiskefôr fra Russland, og raps-, rybs- og linolje til fiskefôr fra Belarus.

Tollauke på import

KONTAKTPERSONER

Tone Grivi Berntsen
Specialist Counsel

t.grivi@haavind.no
+47 971 87 552

Kari Gimmingsrud
Partner

k.gimmingsrud@haavind.no
+47 922 91 006

Alexander Sæthern
Advokat

a.sethern@haavind.no
+47 469 46 140

Andre kontaktpersoner

Energi

Ida Mattsson Sperre
Senioradvokat

i.sperre@haavind.no
+47 926 69 325

Teknologi og IT

Håkon Austdal
Specialist Counsel

h.austdal@haavind.no
+47 920 19 526

Eiendom

Thomas Setsaas
Senioradvokat

t.setsaas@haavind.no
+47 934 36 003

Bærekraftsrapportering

Celine Charlotte Holm-Salvesen
Senioradvokat

c.salvesen@haavind.no
+47 934 48 058

Finansregulatorisk

Kasper Formo Asplin
Partner

k.asplin@haavind.no
+47 922 37 937

Klima & Miljø

John Deighan
Senioradvokat

j.deighan@haavind.no
+47 474 87 941

M&A

Johanna Jacobsen
Advokatfullmektig

j.jacobsen@haavind.no
+47 452 55 933

Fiskeri- og havbruk

Waleed Ahmed
Advokatfullmektig

w.ahmed@haavind.no
+47 986 15 207

Arbeidsliv

Therese Ljosdahl
Specialist Counsel

t.ljosdahl@haavind.no
+47 986 10 311

Offentlige anskaffelser

Christina Paludan Melson
Specialist Counsel

c.melson@haavind.no
+47 941 45 271

Konkurranserett og sanksjoner

Karoline Narvestad Maurtvedt
Solicitor

k.maurtvedt@haavind.no
+47 919 93 985

Bedre forståelse – bedre løsninger